ÎN ÎNTÎMPINAREA CELUI DE AL X-lea CONGRES AL PARTIDULUI

Mari împliniri sportive şi cetăţeneşti

EXEMPLUL LIEI MANOLIU

Sînt toate semnele c-o să vină furtună", anunţ eu într-un comentariu de uzanţă, în fond un fel de preambul la interviul pe care vreau să-l declanşez şi pe care-l tot amîn, aşteptînd un moment propice pe care amfitrioana întîrzie să mi-l ofere.

Trebuie circumspecţie şi multă precauţie; fusesem doar avertizată că Lia este cea mai dificilă colocutoare din toată galeria sportivilor, că în prezenţa ei legile interviului sînt pulverizate.

Ea însăşi apreciat condeier şi posesoarea „cunoaşterii de sine", avuţie din care voiam să smulg cîte ceva, Lia aştepta „atentatul", atac ce trebuia dibaci condus pentru că — vorba lui Bernard Shaw — nici o ironie nu este mai muşcătoare ca aceea a colegului de breaslă.

Sîntem aproape de cer; al optulea nivel al blocului cu colonade din Piaţa Romană (locuinţa ei) reprezintă ultima rezistenţă după care începe infinitul, un infinit cenuşiu şi răzvrătit în amurgul acelei duminici. Ca să contracareze aversele, gazda aprinde „magul", derulează pînă la Juliette Greco şi apoi, în extaz, exclamă: **„Cită personalitate!"** Oferă cafea şi mă invită să-mi servesc singură zahărul, scuzîndu-se: **„Gospodină n-am fost niciodată".**

Vorbeşte de ultimele achiziţii din editura Gallimard, de efortul de a acoperi solicitările profesiei sale (inginer electronist). Din discuţie evită tot ce priveşte sportul. Sau, poate, nici nu are ce destăinui.

De peste 20 de ani, presa o ţine în cea mai strictă actualitate, biografia sa sportivă este învăţată la... primară, evoluţia aruncărilor şi recordurilor sale face obiectul unor spectaculoase statistici.

Orice compliment la adresa prodigioasei sale cariere este întîmpinat de ea cu un zîmzet reprobativ sau o autoironie privind longevitatea sa sportivă. Iată o nouă ocazie cînd reporterul se întreabă: „reprezintă astea, oare, mărci ale superiorităţii sau numai...

MASCA UNEI IMENSE TIMIDITĂŢI?"

— Generaţia mea, apreciază campioana olimpică, **a fost o generaţie a muncii asidue, a unei decenţe şi timidităţi de care nu ne-am eliberat nici astăzi, la... bătrîneţe. Noi nu credeam, aşa cum cred acum copiii (prin copii, Lia înţelegînd pleiada Mihaelei Peneş) că totul ni se cuvine, că avem dreptul la tot ce e măreţ şi superior. Pe mine m-a păscut permanent teama neîmplinirii, sentiment pe care am încercat să-l anihilez printr-o muncă şi printr-o perseverenţă care astăzi, privite retrospectiv, mă înfioară. Un anume record pe care l-am stabilit a reprezentat totdeauna pentru mine un lucru sfînt la care mă gîndeam cu veneraţie şi pietate. Generaţia actuală a coborît miturile, pe ea o caracterizează o mare siguranţă, o abordare mult mai curajoasă a lucrurilor. La Tokio, Mihaela, indiscutabil pregătită pentru o aruncare valoroasă, nu s-a arătat de loc uimită de performanţa pe care a realizat-o. Pentru ea, medalia de aur trebuia să vină. Era ca o cerinţă a celor 17 ani ai ei".**

A stopat discuţia, lăsînd reporterului concluziile privind avantajele şi riscurile celor două structuri caracteristice generaţiilor amintite. Inundată de amintiri, coboară pe firul anilor oprindu-se la 1952, la prima Olimpiadă din seria celor cinci la care urma să participe, la timpul cînd avea cam aceeaşi vîrstă pe care o purta Mihaela la Tokio. Discul se oprise la 42,65, cu aproape 9 metri mai puţin decît aruncarea Romaşkovei-Ponomareva (51,42 metri) cîştigătoarea Olimpiadei. **„Un loc 6 în ierarhia mondială a discului nu era de loc puţin pentru vîrsta mea de atunci** — mărturiseşte Lia. **Trebuia să muncesc mult ca să-l onorez în continuare".**

Patru ani mai tîrziu, la Melbourne, aruncarea ei (43,90 metri) păstrează, aproximativ, aceeaşi diferenţă (9 m), de cea a campioanei olimpice, cehoslovaca Fikotova (53,69 metri). Coborînd trei locuri pe verticala celor mai bune aruncătoare din lume (locul 9), Lia... urcă, în schimb, în perseverenţă. Regimul de antrenament devine unul spartan, singura libertate pe care şi-o permite este cea a lecturii.

Rezultatul acestei **„crunte perioade de lucru"** — cum o numeşte Lia — nu întîrzie să apară; către 1960, performanţele ei cresc spectaculos, reuşind să depăşească hotarul celor 50 de metri, „ideal de viaţă" — după mărturia interlocutoarei mele.

Două medalii de bronz — la Roma şi Tokio — vin să confirme calitatea excelentă a muncii, să răsplătească perseverenţa, clocotul inimii sale.

STEAUA ARDE, UNDEVA, DEPARTE!

Vitregul Cronos îşi derulează, însă, impasibil firul, mecanism ce nu iartă nici pe prometeii care, ani de zile, s-au răzvrătit împotriva atotputerniciei secundelor (atleţii). Lia atinge vîrsta apogeului (32 de ani) iar refrenul cu retragerile fortuite, semn al unei maturităţi şi luciditaţi în gîndire, capătă o mare frecvenţă.

— Că a sosit timpul să abandonezi nu este totul, comentează Lia. **Important este să ai tăria s-o faci, iar eu n-am fost capabilă de o atare forţă. Am continuat activitatea, deşi gîndul retragerii, îmbinat cu nesiguranţa şi teama care m-au caracterizat întotdeauna, m-au torturat permanent. Ascultam însă de o chemare lăuntrică, o voce ascunsă care-mi prooroceа că steaua mea nu s-a stins, că arde undeva departe".** Şi, actualizînd: **„Este aceeaşi care-mi şopteşte şi acum, ispititor şi derutant: MÜNCHEN".**

Luptînd cu stihiile dinăuntru, cu vitalitatea şi ardenţa „noului val", suportînd calvarul şi titanismul unui nou ciclu olimpic, maestra emerită a sportului, inginer Lia Manoliu, a reuşit, în toamna lui '68, cea mai strălucită performanţă a carierei sale:

AURUL OLIMPIC

Lia este un simbol.

Un simbol al tenacităţii, al voinţei şi modestiei.

Un simbol al perseverenţei, al conştiinţei sportive, al sportului însuşi.

Un etalon spre ale cărei dimensiuni tinde (activ sau imaginativ) fiecare dintre tinerii angajaţi în marele eşalon al activităţii sportive.

De 11 ori campioană a ţării şi deţinătoare a 6 titluri balcanice, participantă la 5 ediţii ale J.O., Lia reprezintă, în sine, o ISTORIE, istorie care corespunde, de altfel, unei perioade de dezvoltare a sportului în România.

Aflată de 23 de ani în primul front, sportiva emerită Lia Manoliu a traversat toate perioadele pe care le-a marcat sportul naţional de la Eliberare, scriindu-i, alături de generaţiile care s-au perindat, CRONICA.

Alături de ele, deşi Lia a reprezentat, permanent, un simbol. A fost un simbol şi o realitate.

Nuşa MUŞCELEANU

„CANOTAJUL PE MUREŞ — O VOLUPTATE HĂRĂZITA CELOR AVÎNTAŢI"

susţine acad. Aurel AVRAMESCU

acad. Aurel Avramescu

văzut de SILVAN

— Dv. aţi vîslit vreodată în apele învolburate ale Mureşului? — ne întreabă academicianul Aurel Avramescu.

Şi pînă să-i formulăm un răspuns, iată că o nouă întrebare, căreia-i urmează alta şi-apoi chiar o a patra: *„D-apoi, de jucat tenis, ştiţi juca, cu toată forţa unui „smach" viguros, cu toată subtilitatea unui „revers"? De patinat v-aţi dovedit apt, — dar nu aşa, într-o goană pe creasta lunecuşului apei încremenite de ger, ci împlinind toată gama de arabescuri, de opturi, de olandeze şi de piruete şi sărituri, cîte le prevede regulamentul figurilor impuse şi cîte le ţese fantezia celor libere? Şi, în sfîrşit, de înotat, pieptiş sau pe spate, într-o parte şi chiar pe sub luciul apei, în sărituri în diapazon sau în burghiu? Ei, vedeţi, toate astea le-am practicat eu, la timpul meu, şi, mai apoi, am făcut şi scrimă. O scrimă riguroasă, tehnică, combativă, la sabie, după iscusinţa maestrului meu în materie, profesorul de prestigiu internaţional, Pellegrinitatăl. De două ori pe zi, dimineaţa şi seara, „trăgeam" pe preş, de mi se dusese buhul. Dar aveam şi siluetă, de treceam prin inel. Şi tot dimineaţa, ca şi în asfinţit, la Arad, unde participasem la campionatele naţionale de tenis, în fază regională. Jucam cîte trei şi chiar patru ore din zi".*

...Astfel a început convorbirea noastră cu academicianul AUREL AVRAMESCU, directorul general al Centrului de documentare ştiinţifică al Academiei şi preşedintele Comisiei de Automatizare a Academiei, doctor-docent în ştiinţele tehnice.

„...La Arad, la liceul care poartă azi numele lui Ioan Slavici şi la care erau de aflat, printre elevii diferitelor promoţii, academicienii de acum Tiberiu Popovici, Caius Jacob şi Valeriu Novacu, împreună cu mine — povesteşte academicianul Aurel Avramescu, pătruns în lumea amintirilor — *am fost şef de echipă de fotbal căci, ca oricare ardelean, am încercat şi eu fotbalul în juneţea mea.*

Apoi, cu sandolină sau cu schiful, cu caiacul, am tot alunecat pe Mureş, ani şi ani, singur, cu padelă sau trăgînd la rame pînă la epuizare.

Am trecut apoi la tenis, obţinînd calificări ce mi-au deschis drumul spre turul final al campionatelor naţionale, în care am înfruntat, printre jucătorii anilor mei, pe Alfred San Galli, Gică Poulieff, Sandi Botez-Diculescu, Lupu, Dörner, Grad, mai toţi protagonişti sau chiar încununaţi cu titluri de campioni.

SPORTIVI SUB CUPOLA ACADEMIEI

Student fiind la Politehnica din Dresda, şi-apoi în anii doctoratului, am jucat tenis şi în Germania, după cum am făcut schi în munţii Metalici şi am practicat şahul; fără veleităţi, fără interes competitiv oficial, dar — cred — cu resurse.

Revenit în ţară şi stabilit la Bucureşti, am continuat sporturile favorite, afară de canotajul meu de pe Mureş, care rămăsese cu contururi de aur în amintirile tinereţii mele.

Tenis jucam acum, la Bucureşti, la Doherty Club, unde-l aveam printre parteneri şi adversari pe inginerul Liviu Vasu, animatorul de atunci al tenisului feroviar.

Şi în miezul preocupărilor mele sportive s-a situat călăria. Nici nu aflu cuvinte pentru a descrie dimensiunile sufleteşti ale plăcerii pe care ţi-o hărăzeşte exerciţiul echitaţiei şi cel de manej, indeosebi. E un sport în care omul şi calul se întrec reciproc pentru a-şi aduce aportul întru realizarea unei simbioze care să determine mişcarea într-o unitate deplină. Şi cred că aici e chiar succesul acestui sport.

Dar se cuvine să vă dau un detaliu, deopotrivă util şi pitoresc, din alt domeniu al exerciţiului de mişcare: am devenit turist montan, dar nu de unul singur, ci în doi, şi nu de dragul muntelui ci al soţiei mele, pe atunci cunoscută în cercurile turistice drept doctoriţa Maria Alexiu. Ei, soţiei mele, îi datorez eu cunoaşterea multor frumuseţi montane şi ascensiunile ce-au purces din iniţiativa energiei sale personale. Şi aşa, în doi, care de fapt nu era decît o singură acţiune pe patru picioare, am cutreierat creste şi coame montane, povîrnişuri şi întinderi de basm ale cîmpiilor româneşti, frumuseţile de sus şi cele de jos ale patriei noastre..."

Undeva, dincolo de marginile Bucureştilor, unde nu s-au estompat încă luminile marelui oraş, un academician deapănă amintirile anilor săi de sport şi mărturiseşte o admirabilă mentalitate în favoarea sportului în care şi-a afirmat polivalenţele fizice, întregind astfel plutonul, din ce în ce mai compact, al sportivilor ce-au urcat ierarhia consacrării ştiinţifice pînă la locul de mare cinste al „nemuritorilor" de sub cupola prestigiosului aşezămînt — Academia.

V. FIROIU

ŞTAFETELE ENTUZIASMULUI

(Urmare din pag. 1)

relor muncii patriotice se află şi cel de la Pantelimon, unde, de cîteva săptămîni, serii de cîte 300 de studenţi sau elevi participă la lucrările de amenajare a unui impunător complex sportiv şi a bazei nautice ce va putea rivaliza chiar şi cu Snagovul. Cîteva detalii în legătură cu construcţiile la care contribuie, în aceste zile, tineretul studios, ni le oferă ing. MARIN VOINEA, care dirijează activitatea taberelor de muncă patriotică din Capitală.

„În primul rînd, trebuie să subliniez faptul că elevii şi studenţii bucureşteni au răspuns cu entuziasm chemării U.T.C. de a contribui prin muncă patriotică la aceste amenajări. Constructorii complexului (I.C.A.B.) sînt foarte mulţumiţi de felul în care se lucrează, de seriozitatea arătată de tineri pe şantiere. Ei ştiu, de altfel, că vor fi beneficiarii viitoarei baze sportive de la Pantelimon II, care va aparţine în exclusivitate tineretului şi va cuprinde lacul de agrement, cu o capacitate de 11 milioane m³ de apă (de 70 de ori mai mult decît Herăstrăul) şi pistă olimpică de caiac-canoe, lungă de 2,5 km; o serie de ştranduri pe malul drept, cu o capacitate de circa 15 000 de locuri, debarcader, bazin de 50 m, terenuri, cabană-club etc. În privinţa acestora din urmă, trebuie să precizez că au fost prevăzute terenuri de fotbal, handbal, volei, tenis de cîmp, baschet, mini-golf, iar în cabana-club vor exista săli pentru tenis de masă, şah, jocuri distractive, bibliotecă şi, în exterior, o terasă pe apă (cu bufet şi ring de dans). Numai terenurile, plaja şi spaţiile verzi vor ocupa o suprafaţă de 6,5 ha. Această suprafaţă va deveni în curînd un peisaj sportiv cum puţine există la ora actuală. Poate că şi acest gînd stîrneşte elanul băieţilor din tabără. Ei au şi terminat de taluzat întreaga circumferinţă a lacului Pantelimon II şi au făcut lucrări de nivelare în viitoarele zone verzi. Următoarea operaţie va fi terasamentul terenurilor, care necesită o escavare de 3 500 m³ de pămînt.

Ce-aş putea să vă mai spun despre noua mare bază sportivă a tineretului? Poate doar că farmecul ei va fi sporit de aşezarea în amfiteatru: lac — plajă — locuri de sport, sub nivelul şoselei, că unele terenuri vor avea tribună săpată în maluri... Şi că, exceptînd cabana — pentru al cărei model, nestabilit încă, se va institui un concurs în rîndul tinerilor arhitecţi — totul va fi gata în primăvara viitoare".

★

Fără îndoială, atunci, cei ce-şi predau astăzi ştafeta entuziasmului vor fi oaspeţii ei nelipsiţi: la debarcader, la ştrand, în bazinele de înot, pe terenuri sau, mai tîrziu, în moderna cabană-club în tovărăşia mingii de celuloid, a tablei de şah şi a jocurilor distractive. Îşi vor aminti, desigur, că şi ei au contribuit la apariţia complexului. Şi, bineînţeles, se vor mîndri cu aceasta.

JUNII CURCANI, în frunte cu vătaful lor

BRAŞOVUL CUNUNĂ CULTURA CU SPORTUL

Îmi este greu să cred, ca profesor de literatură şi sincer pasionat al stadionului — şi dacă vreţi ca preşedinte al Comitetului municipal pentru cultură şi artă Braşov — că astăzi prejudecăţile împotriva sportului îşi mai au vreo noimă.

Cultura este un complex fenomen social şi sportul, firesc te pe altă scară, la fel. Tinerii trebuie să meargă permanent spre cultură. Dar în acelaşi timp să păşească, generos, pe stadion.

N-am putut vorbi la catedră despre Geo Bogza, Mihail Sebastian sau Camil Petrescu fără să amintesc concepţia lor modernă despre natură şi mişcare. Dacă aş fi procedat altfel, elevii mei care fac turism, schi sau joacă fotbal ar fi simţit, iar cei care citesc ziarul acesta, mi-ar fi reproşat-o, măcar în gînd. Şi spuneţi, nu credeţi că în felul acesta, autorii pomeniţi le-au devenit mai dragi?

Dar să lăsăm catedra şi orele de învăţămînt şi să trecem la viaţă, fiindcă în fond ce altceva este cultura decît această permanentă osmoză între existenţă şi artă?

La Braşov, dintre activităţile recreative, turismul este pe prim plan. S-a spus, şi noi sîntem convinşi, că turism înseamnă cultură. Poate puţine mijloace pedagogice sînt atît de spontan convingătoare ca turismul.

Şi acum, faptele. Anul trecut am organizat un prim festival al filmului turistic românesc. Au rulat aproape 20 de filme color despre frumuseţile ţării noastre, iar alpinistul Emilian Cristea, speologul Thomas Friderich şi fotograful autor de carte Adrian Stecla ci au prezentat diapozitive de mare măiestrie. Tinerii au participat cu entuziasm la acest festival şi credem că şi-au îmbogăţit mult cunoştinţele de istorie, geografie, literatură şi artă. În acest an vom avea **al doilea festival al filmului turistic,** de astă dată internaţional, şi la el am dori să prezentăm, ca şi în prima ediţie, cele mai bune documentare sportive.

Şi fiindcă sîntem la film, să precizăm că sportul nu a absentat la primele întîlniri ale cineaştilor amatori care se pregătesc pentru primul lor festival republican.

Se recunoaşte sportului poezia, dinamismul şi nepreväzutul lui. Pentru aceasta îl iubesc scriitorii şi artiştii, şi noi, cei care căutăm în el bucurie şi relaxare. Ne-a plăcut mult filmul „Stăpîn pe sine" al Consiliului naţional şi ne-a încîntat filmul despre schi al Institutului nostru Politehnic, care de altfel a şi fost răsplătit la concursul documentarelor sportive de anul trecut cu premiul I. Ne va bucura oricînd ca cineclubul Consiliului judeţean de educaţie fizică şi sport să participe cu filme dinamice, estetice la întîlnirile cineaştilor amatori din Braşov.

Ne-ar place mult să putem îmbina, aici, la Braşov — şi adevărul este că lucrul e posibil — istoria cu arta şi cu sportul. Personal, consider că teza colegului meu Virgil Ludu — **Sportul, a opta artă** — nu are atît de mult nevoie de argumente, cît de oameni care să o înţeleagă şi să o accepte, aşa cum a făcut cu pasiune şi discernămînt Mihnea Gheorghiu, în ziarul „Sportul".

Oraşul nostru nu este, din păcate, un oraş al statuilor, aşa ca Bucureştiul sau Iaşul. Dar în ultima vreme am îmbogăţit parcurile cu lucrări moderne, iar curînd lui Andrei Mureşanu şi George Dima li se vor ridica statui. Dar, ciudat, nu ne-am gîndit încă de loc la ornarea cu **statui sportive** a parcului de recreaţie de la Noua sau a noului stadion de 30.000 de locuri de la Bartolomeu, deşi am primit la Braşov vizita sculptorului Iordache, care ne-a mărturisit bucuria anticipată pentru eventuala încadrare la Braşov a statuilor sale cu atleţi şi gimnaşti.

De curînd am încheiat un ciclu de **convorbiri cu tinerii, despre talent şi creaţie,** organizat împreună cu U.T.C.-ul şi după ce am prezentat tema precocităţii şi a aptitudinilor timpurii în politică, ştiinţă, muzică şi literatură, nu vom omite în cel de al doilea ciclu plastica, cinematografia, coregrafia şi sportul.

De fapt, în prezent, tot împreună cu Comitetul judeţean şi municipal U.T.C., lucrăm la o viitoare **carte pentru tineri: „Te cunoşti, tinere?",** în care împreună cu colegul Ludu vom prezenta aspecte ale educaţiei estetice a tineretului, capodoperele tinereţii în cele şapte arte, pregătirea pentru învăţămîntul artistic şi o sinteză a stilurilor şi curentelor în artă şi literatură. Ei bine, nici din această lucrare nu va lipsi sportul, firească într-un concept mai larg de sănătate, educaţie şi recreaţie.

S-a desfăşurat anul acesta la Pietrele lui Solomon, cu o largă participare, **Serbarea primăverii** şi a **Junilor braşoveni.** Se ştie că în Muzeul judeţean şi Muzeul sportului de lîngă Bastionul Ţesătorilor, se găsesc steaguri şi buzdugane ale Junilor. Personal, mai ales acum cînd mi-am trecut lucrarea de grad în învăţămînt cu un studiu despre tradiţiile şi obiceiurile Junilor, cred că aceste manifestări cu conţinut folcloric şi cîndva militar, sînt mult înrudite cu sportul. De altfel Scheii Braşovului, aşa cum se ştie au dat ţării noastre mulţi sportivi, între care pe multilateralul Nae Chicomban, pe schiorul Cristoloveanu, Creţoiu şi pe alţii.

În sfîrşit, un ultim aspect braşovean al colaborării între cultură şi sport. În cinstea celei de-a XXV-a aniversări vom organiza pentru tinerii din şcoli şi întreprinderi, cu biroul de turism din Comitetul judeţean U.T.C., un original **concurs turistic „Cunoaşteţi Braşovul?".** Concursul, pe echipe de cinci participanţi, cu o bibliografie concentrată din care nu vor lipsi Gheorghe Epuran (Ţara Bîrsei) şi recenta monografie „Braşovul în 15 dimensiuni", va fi nu numai o verificare a cunoştinţelor de cultură generală despre Braşov, ci şi un îndemn la creaţii personale. Se vor aprecia de către juriu lucrări de poezie, muzică, plastică, arta fotografică despre Braşov, cele mai bune fiind popularizate în presă şi în revista locală, Astra.

Iată numai cîteva reflecţii pe temele permanent actuale ale artei, educaţiei şi tineretului. M-ar bucura nespus de mult dacă gîndurile mele ar găsi ecou în rîndul colegilor mei, care predau în învăţămînt sau care lucrează în munca de cultură.

Timpul prejudecăţilor absurde, neîntemeiate, a trecut. Să dovedim în concepţia şi munca noastră forţa şi tinereţea ideilor în care credem.

prof. Petru ISTRATE
preşedintele Comitetului municipal pentru cultură şi artă Braşov

NOI PREMIERE CINEMATOGRAFICE